

Til lovforslag nr. L 177. Betænkning afgivet af Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 12. maj 2000

Betænkning

over

Forslag til lov om tilskud til fremme af innovation, forskning og udvikling m.v. i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren (innovationsloven)

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til fødevareministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Endvidere har udvalget modtaget en skriftlig og en mundtlig henvendelse fra Landbrugsraadet.

Der er af fødevareministeren og to mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *mindretal* (Socialdemokratiets og Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af fødevareministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (Venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 1, 5, 6, 8, 9 og 10 stillede ændringsforslag.

Venstre finder, at innovationsloven har en flot formålsbestemmelse, som lovforslaget imidlertid ikke kan leve op til. Den oprindelige idé - at hjælpe til med at fastholde Danmarks førerposition som en stor nettofødevarereksportør (65 pct. af landbrugsproduktionen) af højkvalitetsprodukter og i denne forbindelse kunne udnytte eksisterende afsætningskanaler og eksportforbindelser til at introducere nye produkter og nye varianter af allerede kendte og succesfulde forædlede produkter - er med denne lovs udformning ved at få en ende, for så vidt angår tilskud til denne produktudvikling. I det virkelige liv sker det ikke så sjældent, at små og mellemstore virksomheder

henter inspiration og nye produktformuleringer netop fra disse store fødevarerlokotiver. Det vil med denne lov sandsynligvis ophøre. I stedet for skal de små og mellemstore virksomheder nu selv i gang med at stille et apparat på benene for at få del i produktudviklingsmidlerne. Det vil Venstre ikke afvise kan og vil finde sted i et vist omfang, og det er så et positivt element i lovforslaget.

Men de små og mellemstore virksomheder vil komme til at mangle nogle forbilleder, og fødevarerlokotiverne må nu i den hårde globale konkurrencesituation klare sig selv, hvor de vil se deres konkurrenter fra EU på verdensmarkedet boltre sig i statstilskud. Denne oplagte konkurrenceforvriddning er der ikke meget innovation i.

Efter Venstres opfattelse er det egentlige formål med lovforslaget helt ovre i den anden grøft. Det drejer sig simpelthen om at vælte penge ud over økologisk produktudvikling - ikke fordi der finder megen produktudvikling sted, da økologiske produkter for hovedpartens vedkommende er parallelle med konventionelle produktudviklede fødevarer, men fordi de er fremstillet efter andre forudsætninger, hvor tro og håb er væsentlige ingredienser. Men så kan pengene jo bruges til rådgivning af græsrodsforskning for derigennem at udbrede historien om »Kejserens nye klæder«. Venstre får desværre nogle associationer i retning af pengefordeling til »rygklapper« i grønne jobpuljer og Den Grønne Fond, og med den forrygende økonomiske styring og kontrol, Fødevareministeriet på det seneste har

udvist i forbindelse med Fødevaredirektoratet, kan den del af lovforslaget (kapitel 5) kun blive en ny udfordring til Rigsrevisionen. På denne baggrund kan Venstre godt forstå nyskabelsen med § 2 i lovforslaget, hvor ministeren kan »hjælpe« disse nye tilskudsmodtagere på vej med nye ideer og i øvrigt pleje sit eget »grønne image« ved at foreslå nye tiltag over for en stadig voksende skepsis i befolkningen over for de såkaldte »grønne projekter«.

Venstre vil med spænding følge lovens anvendelse i praksis med henblik på en hurtig revision.

Et tredje mindretal (Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Centrum-Demokraternes medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 5, 6, 8, 9 og 10 stillede ændringsforslag.

En del af mindretallet (Dansk Folkeparti medlem af udvalget) er af den opfattelse, at det er en dårlig ide at opbygge et samfund på tilskud. Tilskud som i virkeligheden er frembragt ved afgifts- og gebyrpålæggelser af erhvervet. De økonomiske midler, der via lovforslaget ydes som tilskud til frembringelse af produkter, der er nyskabelser, burde efter Dansk Folkepartis opfattelse generelt forblive hos virksomhederne. Herved kunne man også undgå, at politikere og embedsmænd skal bestemme, hvad der er godt for dansk erhvervsliv.

Et fjerde mindretal (Socialistisk Folkeparti og Enhedslistens medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de under nr. 2, 3, 4, 7 og 8 stillede ændringsforslag.

En del af mindretallet (Enhedslistens medlem af udvalget) er som udgangspunkt ikke interesseret i at stå bag støtte til udvikling af det konventionelle jordbrug og fiskeri samt den konventionelle forarbejdning af fødevarer. Der er nemlig generelt tale om negative miljømæssige konsekvenser og forringelse af fødevarerens kvalitet således, at fødevarerne ved hjælp af anvendelse af madsminke fremstår som noget andet, end det de i virkeligheden er.

Enhedslisten er endvidere betænkelig ved, at udviklingsstøtte til økologien bliver mindre klar og synlig, når den flyttes fra »lov om støtte til jordbrugets strukturudvikling og til økologisk jordbrug m.v.« over i nærværende nye samlelovsforslag.

Enhedslisten kunne dog støtte innovationsloven, hvis den i højere grad fremmede økologisk

jordbrug og økologisk fiskeri ved følgende ændringer: For det første skal Landsforeningen Levende Hav være medlem af det rådgivende udvalg for den primære fiskerisektor. For det andet skal Ø-gruppen, Økologileverandørforeningen, være medlem af det rådgivende udvalg for forarbejdning og forædling. For det tredje skal der som udgangspunkt kunne gives mere end 50 pct. støtte til økologiske udviklingsprojekter, da de har svært ved at finde medfinansiering fra anden side.

Såfremt Enhedslisten ikke kan få kravet igenem om, at Landsforeningen Levende Hav skal være medlem af det rådgivende udvalg for den primære fiskerisektor, jf. ændringsforslag nr. 3, vil Enhedslisten undlade at stemme for loven. Vedtages hverken ændringsforslag nr. 3 eller de af ministeren stillede ændringsforslag, vil Enhedslisten stemme imod lovforslaget ved 3. behandling.

Enhedslisten kan ikke støtte, at der bliver givet penge til udvikling af det primære fiskeri, når repræsentanterne med faglig indsigt i fiskeriet i det rådgivende udvalg kun er de i loven nævnte fiskeriforeninger, som slet ikke har de faglige og miljøpolitiske velfunderede visioner om et fremtidigt økologisk og bæredygtigt fiskeri, som Landsforeningen Levende Hav argumenterer for, og som foreningen fremmer i praksis både her til lands og i udlandet.

Fiskerisektoren er i forvejen kørt helt af sporet med reguleringen af erhvervet ved hjælp af EU-kvoter, som har ødelagt den gode moral i fiskerierhvervet. Samtidig udvikler fiskeriet sig i retning af at blive mere industrialiseret, hvilket fremmer redskaber, som ødelægger fisk og havbund, og som bruger uforholdsmæssigt megen energi.

I stedet bør der sættes på et fiskeri, som fremmer anvendelsen af fiskeredskaber, som er skånsomme både over for miljøet (havbunden), som det ikke kræver store mængder diesel at anvende, og som er skånsomme over for den konsumfisk, der fanges, og som endvidere ikke giver skader på de fisk, som ikke fanges. Rensning af fisken skal primært ske inden landing og med direkte sejlads af frisk fisk til byerne. Med sådanne metoder nedsættes fiskerikapaciteten således, at kvotestyling bliver unødvendig, og det burde der igangsættes forsøgsfiskeri med, der kan eftervise.

Et femte mindretal (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til vedtagelse med de under nr. 4, 5, 6 og 8 stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Af et mindretal (V):

Til § 2

1) Paragraffen affattes således:

»§ 2. Ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri kan efter forelæggelse for et af Folketinget nedsat udvalg og under iagttagelse af procedurerne i denne lov iværksætte særlige initiativer for at styrke innovation, forskning og udvikling i fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren.«

Af fødevarerministeren, tiltrådt af et mindretal (S, SF, RV og EL):

Til § 4

2) Stk. 2, 2. pkt., affattes således:

»To medlemmer udnævnes som repræsentanter for Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, tre medlemmer efter indstilling fra henholdsvis Dansk Familielandbrug, Dansk Erhvervsgartnerforening og Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, to medlemmer efter indstilling fra De danske Landboforeninger og to medlemmer efter indstilling fra henholdsvis Landsforeningen Økologisk Jordbrug og Forbrugerrådet.«

Af et mindretal (EL), tiltrådt af et mindretal (SF):

Til § 6

3) I stk. 2, 4. pkt., ændres »Fem« til: »Seks«, og ordene »og Organisationen Dansk Aqua Kultur« udgår, og i stedet indsættes: »Organisationen Dansk Aquakultur og Landsforeningen Levende Hav«.

Til § 8

Af fødevarerministeren, tiltrådt af et flertal (S, SF, RV, EL og KRF):

4) Stk. 1, 4. pkt., affattes således:

»Fem medlemmer udnævnes efter indstilling fra henholdsvis Landbrugsrådet, Dansk Industri, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Forbru-

gerrådet og Øgruppen, Dansk Økologileverandørforening.«

Af et mindretal (V), tiltrådt af et mindretal (KF, DF, CD og KRF):

5) Stk. 1, 5. pkt., affattes således:

»Tre medlemmer udnævnes efter indstilling fra henholdsvis Danske Slagterier, Mejeriforeningen og Danmarks Fiskeindustri- og Eksportforening.«

Til § 12

6) Stk. 2 affattes således:

»Stk. 2. Tilskud til andre virksomheder end de i stk. 1 nævnte kan udgøre indtil 30 pct. af meromkostningerne, idet tilskuddet dog kan udgøre indtil 40 pct. af meromkostningerne, såfremt der er tale om projekter, som de pågældende virksomheder gennemfører i samarbejde med små og mellemstore virksomheder eller i samarbejde med forsknings- og forsøgsinstitutioner.«

Af fødevarerministeren, tiltrådt af et mindretal (S, SF, RV og EL):

7) Stk. 4 affattes således:

»Stk. 4. Tilskud vedrørende aktiviteter i henhold til kapitel 5 kan udgøre mere end 50 pct. af meromkostningerne, jf. dog stk. 2.«

Af fødevarerministeren, tiltrådt af udvalget:

8) Stk. 5 udgår.

Stk. 6 bliver herefter stk. 5.

Af et mindretal (V), tiltrådt af et mindretal (KF, DF og CD):

Til § 16

9) I stk. 2, 1. pkt., udgår ordene »og uden retskendelse«.

10) Stk. 4 udgår.

Bemærkninger

Til nr. 1, 5 og 6

Ændringsforslagenes indhold

Med ændringsforslagene bliver det muligt for store virksomheder at opnå tilskud til projekter, der alene gennemføres af de pågældende virksomheder. Ved store virksomheder forstås, jf. bemærkningerne til lovforslaget, virksomheder,

der ikke falder ind under definitionen af små og mellemstore virksomheder i Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til små og mellemstore virksomheder.

Endvidere tildeles Danske Slagterier og Mejeriforeningen indstillingsret til ét medlem hver i det Innovationsudvalg, der nedsættes i henhold til lovforslaget.

Herudover udgår bemyndigelsen til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri af egen drift efter lovens almindelige procedurer umiddelbart kan iværksætte særlige initiativer for at styrke innovationsindsatsen, idet ministerens initiativer først skal forelægges for et af Folketinget nedsat udvalg, p.t. Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Ændringsforslagenes økonomiske konsekvenser

Ændringsforslagene skønnes ikke at have økonomiske konsekvenser for staten, kommuner eller amtskommuner.

Ændringsforslagenes administrative konsekvenser

Ændringsforslagene skønnes ikke at medføre væsentlige administrative konsekvenser for staten, jf. dog punkt 6 under de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Ændringsforslagenes erhvervsøkonomiske konsekvenser, herunder administrative konsekvenser for erhvervet

Ændringsforslag nr. 6 forventes at medføre, at en noget større andel af de tilskudsmidler, som vil blive anvendt i henhold til loven, vil tilfalde store virksomheder. Ændringsforslagene har ingen administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Ændringsforslagenes miljømæssige konsekvenser

Ændringsforslagene skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser ud over de konsekvenser, som måtte blive resultatet af ophævelsen af muligheden for i særlige tilfælde at yde mere end 50 pct. i tilskud til fremme af økologiske udviklingsprojekter inden for jordbrug m.v. samt af udviklingsprojekter vedrørende bæredygtigt fiskeri.

Forholdet til EU-retten

Ændringsforslagene forventes ikke at få betydning i relation til EU-retten, idet det vedtagne lovforslag dog, som anført i lovforslagets bemærkninger, skal notificeres for Europa-Kommissionen i henhold til Traktatens regler om statsstøtte.

Ad nr. 1

Med dette ændringsforslag udgår bemyndigelsen til, at ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri af egen drift og efter lovens almindelige procedurer, herunder behandling i det relevante udvalg, umiddelbart kan iværksætte særlige initiativer for at styrke innovationsindsatsen, når der konstateres eller opstår behov på særlige områder inden for fødevarer-, jordbrugs- og fiskerisektoren. Ministerens eventuelle initiativer skal først forelægges for et af Folketinget nedsat udvalg, p.t. Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Ad nr. 5

Danske Slagterier og Mejeriforeningen tildeles ret til at indstille ét medlem hver til det Innovationsudvalg, som ministeren nedsætter i henhold til § 7 i lovforslaget.

Ad nr. 6

Ændringsforslaget indebærer, at store virksomheder kan opnå tilskud til projekter, der alene gennemføres af de pågældende virksomheder. Tilskuddet kan i givet fald udgøre indtil 30 pct. af meromkostningerne. Tilskud til store virksomheder i forbindelse med projekter, som de pågældende virksomheder gennemfører i samarbejde med små og mellemstore virksomheder eller i samarbejde med forsknings- og forsøgsinstitutioner, kan udgøre indtil 40 pct. af meromkostningerne som anført i det fremsatte lovforslag.

Til nr. 2, 4, 7 og 8

Ændringsforslagenes indhold

Med ændringsforslagene tildeles Forbrugerrådet ret til at indstille ét medlem af det rådgivende udvalg vedrørende innovation, forskning og udvikling m.v. i det primære jordbrug, jf. lovforslagets kapitel 2. Endvidere tildeles Øgruppen, Dansk Økologileverandørforening ret til at indstille ét medlem af Innovationsudvalget, jf. lov-

forslagets kapitel 4. Herudover præciseres det, at der kan ydes mere end 50 pct. i tilskud til aktiviteter i henhold til lovforslagets kapitel 5, der vedrører fremme af økologiske udviklingsprojekter inden for jordbrug m.v. samt af udviklingsprojekter inden for bæredygtigt fiskeri.

Ændringsforslagenes økonomiske konsekvenser

Ændringsforslagene skønnes ikke at have økonomiske konsekvenser for staten, kommuner eller amtskommuner.

Ændringsforslagenes administrative konsekvenser

Ændringsforslagene skønnes ikke at medføre væsentlige administrative konsekvenser for staten.

Ændringsforslagenes erhvervsøkonomiske konsekvenser, herunder administrative konsekvenser for erhvervet

Ændringsforslagene skønnes ikke at have erhvervsøkonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Ændringsforslagenes miljømæssige konsekvenser

Ændringsforslagene skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser, idet miljøhensyn i henhold til det fremsatte lovforslag prioriteres højt.

Forholdet til EU-retten

Ændringsforslagene forventes ikke at få betydning i relation til EU-retten, idet det vedtagne lovforslag dog, som anført i lovforslagets bemærkninger, skal notificeres for Europa-Kommissionen i henhold til Traktatens regler om statsstøtte.

Ad nr. 2

Med dette ændringsforslag tildeles Forbrugerrådet ret til at indstille ét medlem af det rådgivende udvalg, som ministeren nedsætter i henhold til § 4 i lovforslaget, kapitel 2, som vedrører innovation, forskning og udvikling m.v. i det primære jordbrug.

Ad nr. 4

Med dette ændringsforslag tildeles Øgruppen, Dansk Økologileverandørforening, ret til at indstille ét medlem af det rådgivende udvalg, som

ministeren nedsætter i henhold til § 7 i lovforslaget, kapitel 4, som vedrører innovation, forskning og udvikling m.v. i forarbejdning og forædling af jordbrugs- og fiskeriprodukter.

Ad nr. 7 og 8

Den ændrede formulering af lovforslagets § 12, stk. 4, medfører, at bestemmelsen kommer til at omfatte hele kapitel 5, medens stk. 4 i det fremsatte lovforslag alene omhandler projekter vedrørende undervisning og oplysning. Med den foreslåede ændrede formulering af stk. 4 kan lovforslagets § 12, stk. 5, herefter bortfalde, idet der i henhold til det ændrede stk. 4 kan ydes mere end 50 pct. i tilskud til aktiviteter i henhold til lovforslagets kapitel 5 vedrørende fremme af økologiske udviklingsprojekter inden for jordbrug m.v. samt af udviklingsprojekter inden for bæredygtigt fiskeri. En nærmere beskrivelse af de nævnte udviklingsprojekter, hvortil der kan ydes mere end 50 pct. i tilskud, er anført i det fremsatte lovforslag i bemærkningen til § 10, stk. 1. Den ændrede bestemmelse i stk. 4 tænkes i øvrigt benyttet i forbindelse med lignende initiativer som led i gennemførelsen af indgåede finanslovaftaler. Det skal dog bemærkes, at det er hensigten maksimalt at yde 50 pct. i tilskud til projekter vedrørende anvendelse af økologiske fødevarer i institutioner, som er et af de indsatsområder, der er nævnt i bemærkningerne til § 10, stk. 1, i det fremsatte lovforslag.

Til nr. 3

Ændringsforslaget indebærer, at Landsforeningen Levende Hav bliver indstillingsberettiget til ét medlem af det rådgivende udvalg for den primære fiskerisektor. På denne måde sikres det, at når der skal gives penge til udvikling af det primære fiskeri, er der en repræsentant i udvalget, der har faglige og miljøpolitisk velfunderede visioner om et fremtidigt økologisk og bæredygtigt fiskeri, således som Landsforeningen Levende Hav argumenterer for, og som foreningen fremmer i praksis både i Danmark og i udlandet.

Til nr. 9 og 10

I grundlovens § 72 om boligens ukrænkelighed er udgangspunktet, at myndighederne skal indhente retskendelse forud for bl.a. kontrol med virksomheder i henhold til lovgivningen.

Bet. o. lovf. vedr. fremme af innovation m.v.

Venstre finder ikke, at der er behov for at fravige denne almindelige regel og de dermed forbundne retssikkerhedsgarantier i dette tilfælde. Ændringsforslag nr. 9 indebærer således, at der altid i forbindelse med myndighedernes kontrol på dette område skal indhentes retskendelse, hvis ikke virksomheden eller virksomhedsejeren frivilligt vil fremlægge det for kontrollen nødvendige materiale.

Som en konsekvens af ændringsforslag nr. 9 foreslås med ændringsforslag nr. 10, at bemyndigelsen til ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri til efter aftale med justitsministeren at fastsætte nærmere regler om samarbejdet med politiet vedrørende kontrollen efter § 16, stk. 2, udgår.

Erling Christensen (S) Hugo Sørensen (S) Erik Mortensen (S) Margot Torp (S)

Jørn Jespersen (SF) Kristen Touborg (SF) fmd. Annie Lunde Hansen (CD)

Vibeke Peschardt (RV) Keld Albrechtsen (EL) Christian Mejdahl (V) Jens Kirk (V)

Mariann Fischer Boel (V) Peter Hansen-Nord (V) Lene Espersen (KF) Henning Grove (KF)

Christian H. Hansen (DF) nfmd. Ole M. Nielsen (KRF)

Frihed 2000 havde ikke medlemmer i udvalget.